

AZ ANYANYELVI KRITÉRIUMVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

az osztatlan és a rövid ciklusú tanárképzés minden tanári szakos hallgatója számára

2018. őszi félévtől visszavonásig

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló, 8/2013. (I. 30.) EMMI-rendelet 1. melléklet 9. pontja a tanári felkészítés követelményei között előírja a mesterfokozat és a tanárszak meghatározó ismeretkörei között az „anyanyelvi ismeretek” követelményét: „Az anyanyelvi ismeretek, kritérium jellegű követelményként, magukban foglalják az anyanyelvi (gyakorlati, kommunikációs, beszédtechnikai, retorikai, helyesírási) készségek fejlesztését és a nyelvi attitűdöt alakító, értelmező ismereteket.”

1. Az anyanyelvi kritériumvizsga leírása és értékelése

1.1. A vizsga leírása

OT-AKV-1 *Anyanyelvi kritériumvizsga* (0 kredit, szóbeli és írásbeli vizsga, 1–6. félév, kötelező vizsga)

OTK-AKV *Anyanyelvi kritériumvizsga* (0 kredit, szóbeli és írásbeli vizsga, 1–6. félév, kötelező vizsga)

OT-AKV-L-1 *Anyanyelvi kritériumvizsga* (0 kredit, szóbeli és írásbeli vizsga, 1–6. félév, kötelező vizsga)

Komplex szóbeli és írásbeli vizsga a tanári mesterséghez szükséges anyanyelvi kompetencia mérésére. Az osztatlan tanárképzésben legkésőbb a 6. félévig szükséges letenni a vizsgát, nem kötelező hozzá felkészítő kurzust elvégezni. A rövid ciklusú tanárképzésben az 1. félévben javasoljuk letenni a vizsgát, szintén nem kötelező hozzá felkészítő kurzust elvégezni. A vizsgakurzust az adott félév tárgyfelvételi időszakában szükséges felvenni, majd a vizsgaidőszakban lehet konkrét vizsgaidőpontokra jelentkezni.

A komplex vizsga írásbeli és szóbeli részét ugyanabban a vizsgaidőszakban szükséges teljesíteni. Az írásbeli vizsga megelőzi a szóbeli vizsgát. Az írásbeli vizsga időpontja a szóbeli vizsga adatlapján a Neptunban olvasható.

1.2. Segédanyagok a vizsgához

- Irodalomajánló: <https://metodika.btk.elte.hu/szakirodalom/kalauz>, illetve a tankönyv fejezetei végén található ajánlott irodalom
- Ajánlott tankönyv: https://metodika.btk.elte.hu/dstore/document/5887/10-TAMOP_BTK_BMT_10-Mozaikok_a_magyar_nyelvr%C5%911.pdf

1.3. Az írásbeli vizsga tartalma és értékelése

Tudományos esszé szöveg írása 90 perc alatt, két oldal terjedelemben, kézírással, az alábbiak közül választott egy témából. A téma kifejtéséhez legalább 2 kötelezően választandó, a témához kapcsolódó szakirodalom felhasználása szükséges. Ez lehet az ajánlott tankönyv 2 önálló fejezete is. Kérjük, hogy a hallgatók az esszé szövegében névvel és dátummal hivatkozzanak a megfelelő szakirodalomokra. Kérjük megadni az esszé végén azoknak a szakirodalomoknak a pontos publikálási adatait (szerző, év, cím, kiadó, egyéb), amelyekre a szöveg hivatkozik. Ezeket az adatokat a hallgatók magukkal hozhatják a vizsgára. Fontos, hogy a dolgozat logikus, arányos felépítésű, tudományos dolgozathoz illő stílusú, világos, érthető legyen; a szövegben megfogalmazott állításokat megfelelő érvek támasszák alá.

Választható témák:

A *Kommunikáció és retorika* témaköréből:

Választható témák:

- A sikeres kommunikáció feltételei
- A beszéd retorikai felépítése
- A tanári beszéd megnyilatkozástípusai

A *változó magyar nyelv* témaköréből:

Választható témák:

- A magyar nyelv eredete
- A nyelvi változás jellemzői
- Tudomány – áltudomány?

A *digitális kommunikáció* témaköréből:

Választható témák:

- A digitális kommunikáció szövegműfajai
- A digitális írástudás
- A közösségi oldalak kommunikációs sajátosságai

A *magyar nyelv változatai* témaköréből:

Választható témák:

- A magyar nyelv területi változatai
- A magyar nyelv társadalmi változatai
- A nyelvi jogok

A tudományos dolgozat értékelése:

- 1. részjegy = a tartalom és a szövegalkotás értékelése;
- 2. részjegy = a helyesírás értékelése.

1.4. A szóbeli vizsga tartalma és értékelése

A szóbeli vizsga részei:

- 5 perces, önálló, összefüggő felelet az írásbeli vizsgától eltérő választott témakörből, legalább 2 választott szakirodalom alapján, ez lehet az ajánlott tankönyv 2 önálló fejezete is;
- beszélgetés a szóbeli feleletről, a választott olvasmányok tartalmáról és az esszé értékeléséről.

A szóbeli felelet értékelése:

- 3. részjegy = a tartalom és a szövegalkotás értékelése

A szóbeli vizsgán elhangzó önálló, összefüggő felelethez egy témát kell választani. A szóbeli felelet választható témakörei azonosak az írásbeli témakörökkel. A szóbeli vizsgarészre választott témakör nem egyezhet meg az írásbelire már kiválasztott témakörrel.

1.5. A vizsga értékelése

Az anyanyelvi kritériumvizsga jegyét a három részjegy, azaz az írásbeli vizsga két részjegyének és a szóbeli vizsga részjegyének az átlaga adja. De ha bármelyik részjegy elégtelen, akkor a vizsgajegy is elégtelen. Az elégséges vizsgajegy feltétele, hogy minden részjegy legalább elégséges legyen.

2. Az anyanyelvi kritériumvizsgára felkészítő kurzusok leírása

A hallgatók a kritériumvizsgát felkészítő kurzus nélkül is letehetik. A felkészítő kurzusokat a hallgatók szabadon választhatják a Bölcsészettudományi Karon, a Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetben a szabad kreditjeik terhére, amennyiben a képzéstípusukban van erre lehetőség. A felkészítő kurzusok témakörei és követelményei az anyanyelvi kritériumvizsga szakmai és tartalmi követelményeihez kapcsolódnak.

OT-AKV-2 *Felkészítő előadás az anyanyelvi kritériumvizsgára*

(3 kredit, előadás, kollokvium, heti 2 óra, 1–6. félév, nem kötelező, választható kurzus)

OT-AKV-3 *Felkészítő szeminárium az anyanyelvi kritériumvizsgára*

(3 kredit, szeminárium, ötfokozatú gyakorlati jegy, heti 2 óra, 1–6. félév, nem kötelező, választható kurzus)

Azoknak a hallgatóknak is fel kell venniük a vizsgakurzust a félév kezdetén, akik felkészítő szemináriumokon teljesített elővizsga alapján szeretnének megajánlott vizsgajegyet kapni. Ha kapnak megajánlott vizsgajegyet a felkészítő kurzus alapján, akkor is kell vizsgaidőpontra jelentkezni a vizsgaidőszakban. A megajánlott vizsgajegyeket a kurzusvezetők adják le a félév végén. A vizsgakurzusra szintén megajánlott jegyet kaphatnak azok a hallgatók, akik korábban magyar nyelv és irodalom szakos, magyar szakos vagy magyar mint idegen nyelv szakosfelsőoktatási képzésben vettek részt.

3. Tájékoztató a magyar nyelv és irodalom tanár szakos hallgatók számára

A magyartanár szakos hallgatók két lehetőség közül választhatnak:

- leteszik a vizsgát a központilag meghatározott követelmények szerint az 1–6. félévben, a vizsgaidőszakban. A vizsgára való felkészüléshez választhatják a felkészítő kurzusokat a szabad kreditjeik terhére VAGY
- vizsgajegyként a következő tárgyak átlagjegyét kapják:
OT-MAGY-112 Kultúra, kommunikáció, retorika
OT-MAGY-120 Helyesírás és tipográfia vagy OT-MAGY-114 Helyesírás
OT-MAGY-122 Fonetika
OT-MAGY-151 Területi és társadalmi nyelvváltozatok
- a nem osztatlan magyar nyelv és irodalom szakos tanári képzésben részt vevő hallgatók a fentiekkel egyenértékű tárgyaik átlagjegyét kaphatják. Újabb rövid ciklusú képzés esetén a korábban elvégzett Anyanyelvi kritériumvizsgát kreditbefogadás keretében elfogadjuk.

Az átlagszámítás a következőképpen történik:

- 1,51–2,5 elégséges (2)
- 2,51–3,5 közepes (3)
- 3,51–4,5 jó (4)
- 4,51-től jeles (5)

A jegymegajánlást választó magyartanári szakos hallgatóknak is fel kell venniük a vizsgakurzust a félév kezdetén, valamint a vizsgaidőszakban vizsgaidőpontra is szükséges jelentkezniük.

Az anyanyelvi kritériumvizsga és a felkészítő kurzusok tárgyfelelős oktatója: Antalné dr. Szabó Ágnes

A szakmai kérdésekről és az adminisztratív ügyekről a következő oktatóktól lehet érdeklődni:

Friczné Dr. Terbe Erika, elérhetősége: terbe.erika@btk.elte.hu;

Hollóy Zsolt, elérhetősége: holloy.zsolt@btk.elte.hu